

ZOOTEKNİ II DERSİ

Koyun-Keçi Yetiştiriciliği

Prof.Dr.Hakan ÜSTÜNER
2024-BURSA

YARARLANILACAK KAYNAKLAR;

KOYUN-KEÇİ HAŞTALIKLARI VE YETİŞTİRİCİLİĞİ

Prof. Dr. B.Cahit YALÇIN

Tüm-Vet Hayvancılık hizmetleri yayını No:2

KOYUN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Prof. Dr. Halil AKÇAPINAR

Medisan yayınları

İLERİ KOYUN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI

İLERİ KEÇİ YETİŞTİRİCİLİĞİ

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI

KOYUN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Prof.Dr. Mehmet KOYUNCU-2019

DORA yayınevi

@Z00TEKNI2

Koyun Yetiştiriciliğine giriş

- ✓ Koyun ilk evciltelen hayvan türlerindendir.
- ✓ Dünyada hayvansal üretim faaliyetleri arasında koyun yetiştiriciliği önemli bir yere sahiptir.
- ✓ Koyunculuk, çayır ve otlakları geniş ve kurak iklim koşullarına sahip bölgelerde daha fazla yapılmaktadır.
- ✓ Kalitesi düşük geniş meralı yerlerde en karlı hayvancılık koludur..

- Bakım ve beslemesi kolay, az yeme kanaat eden, çok kere otlakla yetinen, hastalıklara ve soğuğa dayanıklıdır
- Başka amaçlar için kullanılmayan mera ve otlaklar koyun yetiştiriciliği yoluyla değerlendirilebilir.
- Koyunlar böyle alanlardaki doğal vejetasyonu, insan beslenmesi için gerekli et ve süt gibi besin ürünlerine dönüştürür.
- Ayrıca, giyim eşyalarının yapımında kullanılan yapağı ve deri gibi ürünleri üretir.

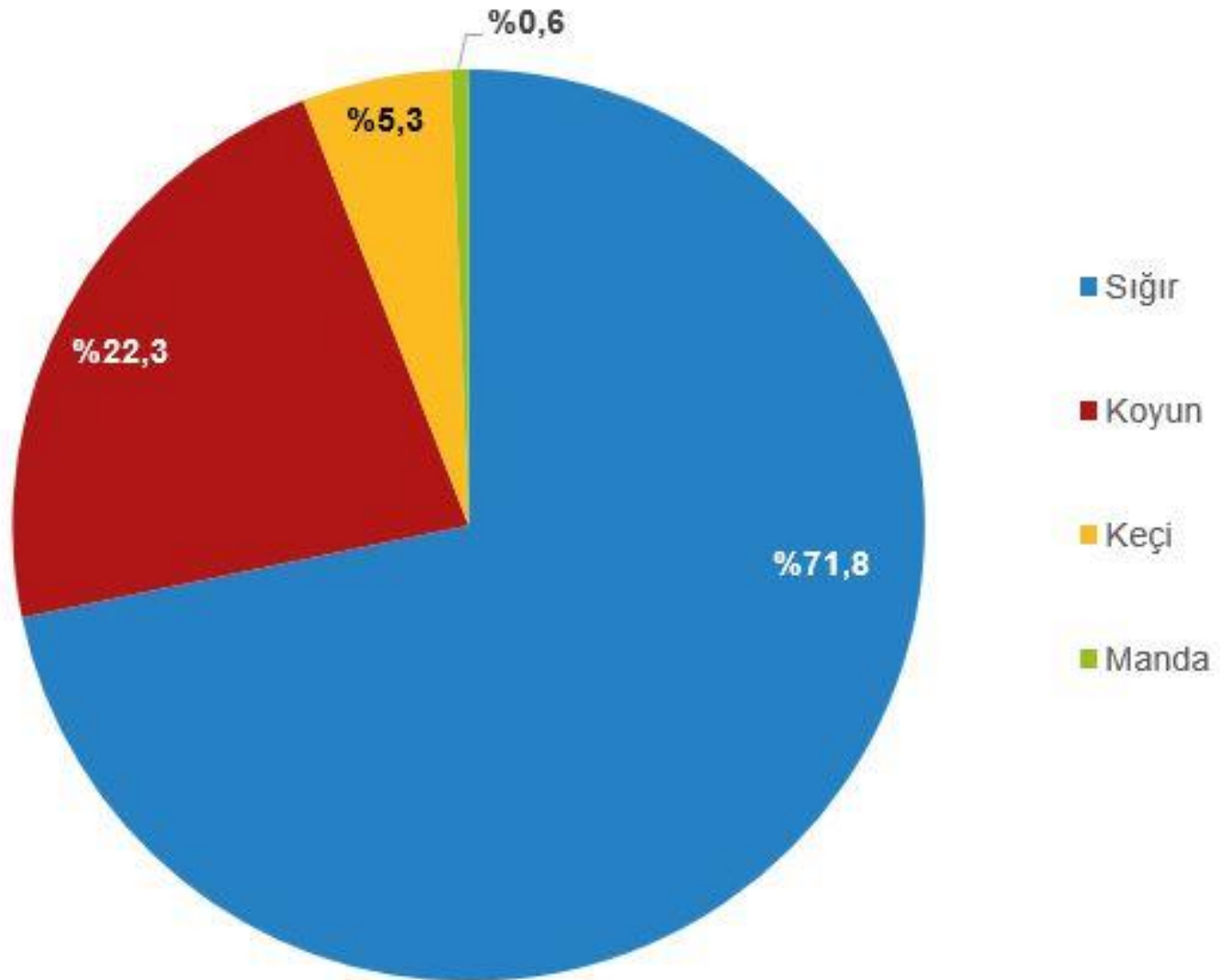
Koyunlar binlerce yıldan beri et, süt, yapağı, kürk, deri, post, gübre gibi verimler ile insanların gereksinimlerini karşılamaktadır.

- **Et verimi;** Kuzu eti, dünyanın her yerinde sevilen ve aranan bir besindir.
- **Süt verimi;** Yüksek fiyatla satılan peynir ve yoğurt yapılır.
- **Yapağı verimi;** Dokuma sanayinin en önemli ham maddesi, ayrıca halı, kilim, battaniye ve havlu üretiminde kullanılır.
- **Diğer verimler;** Kürk, post, deriden değerli eşyalar yapılır. Barsak; sucuk, salam ve katgüt üretiminde. kemik ve boynuz, gübre

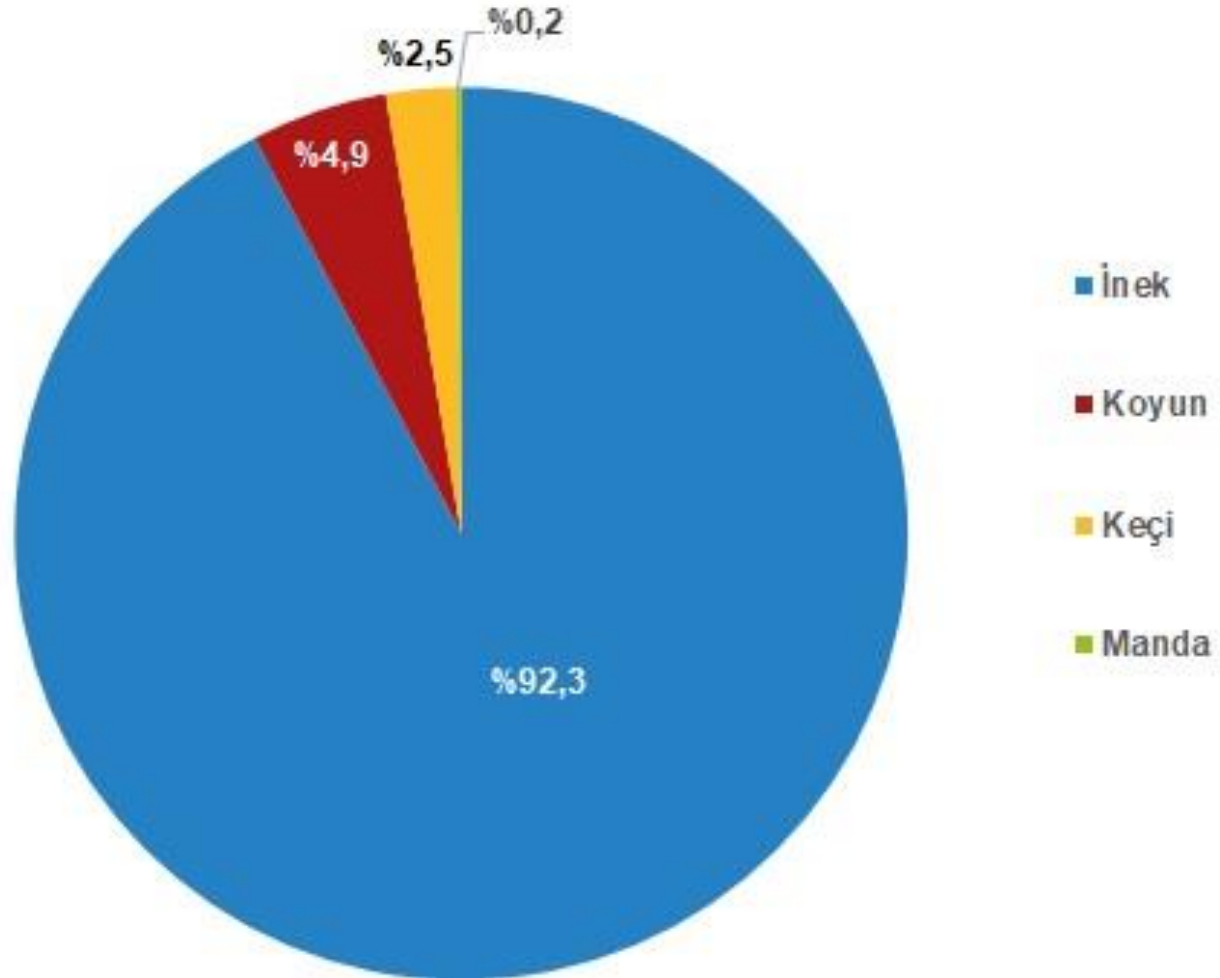
[illegible]

- Dünyada yetiştirilen koyun sayısı 1.284.850.926 baştır. Keçi sayısı ise; 1.111.283.638 baştır.
- Bu sayı ile hayvancılık içinde büyük bir paya sahiptir.
- Koyun hemen hemen bütün dünya ülkelerinde yaygın haldedir.
- Dünyada, koyunlardan yılda 8.9 milyon ton et, 10.4 milyon ton süt üretilmektedir.
- Bu üretim miktarı dünya et ve süt üretiminin sırasıyla % 2.8 ve % 3.4 ünü oluşturur.
- Türkiye'de yıllık toplam et ve süt üretiminin %27.6 ve % 7.4 ü koyun ve keçi yetiştiriciliği kolundan sağlanmaktadır.

Kırmızı et üretiminin hayvan türlerine göre dağılımı, 2022,Tüik

Çiğ süt üretiminin hayvan türlerine göre dağılımı, 2022,Tüik

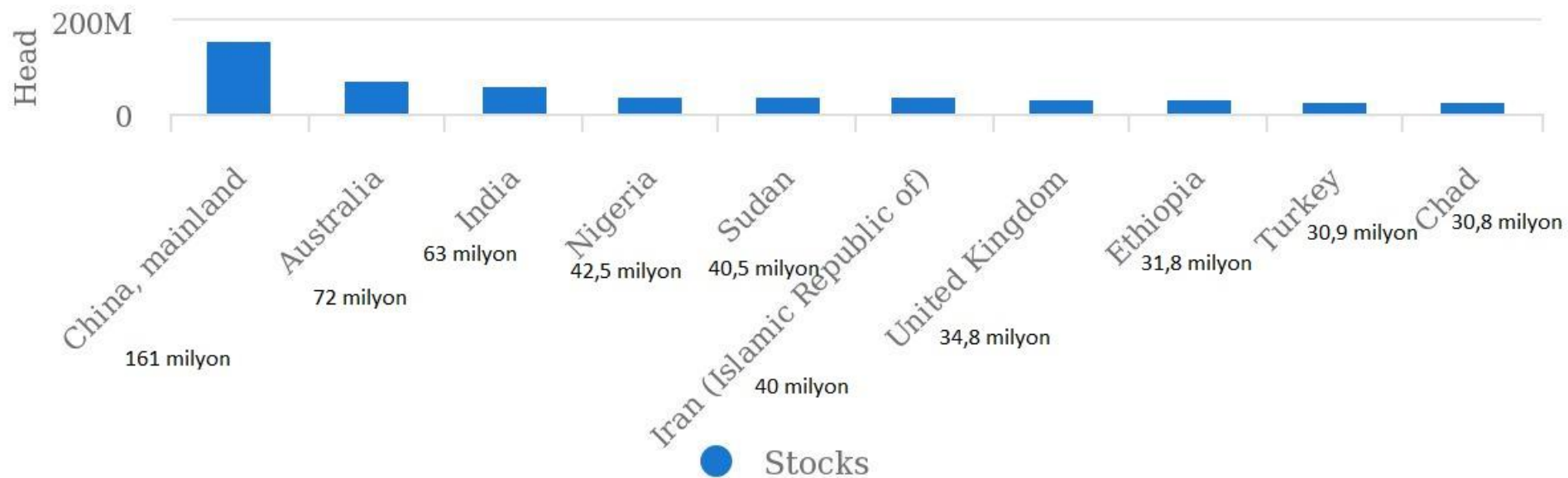

Ülke adı	Koyun sayısı	Ülke adı	Koyun sayısı
Çin	155.7	Suriye	15.3
Avustralya	94.5	Rusya	14.7
Hindistan	62.5	Brezilya	14.2
İran	54.0	Türkmenistan	13.2
Sudan	48.0	Arjantin	12.5
Yeni Zelanda	40.0	Kazakistan	10.8
İngiltere	35.5	Kenya	10.0
Güney Afrika	29.1	Uruguay	9.5
Türkiye	25.0	Fransa	9.1
Pakistan	24.7	Yunanistan	9.0
Nijerya	23.0	Özbekistan	8.8
Cezayir	18.7	İtalya	8.0
Fas	17.0	Romanya	7.5
Etiyopya	16.6	ABD	6.1

Ülke	Koyun sayısı	Yüzdesi
China	173.1M	13.7%
India	68.1M	5.39%
Australia	63.5M	5.03%
Nigeria	47.7M	3.78%
Iran	46.6M	3.69%
Ethiopia	42.9M	3.4%
Turkey	42.1M	3.34%
Sudan	40.9M	3.24%
Chad	38.7M	3.06%
United Kingdom	35.6M	2.59%
Pakistan	32.7M	2.47%

Production of Sheep: top 10 producers

2017

Source: FAOSTAT (Feb 18, 2019)

Koyunun Evciltilmesi ve Kökeni

- Koyun ilk evciltiren çiftlik hayvanlarından birisidir.
- Evcil koyunun günümüzden **10750** yıl önce Kuzey Irak'ta, **9000** yıl önce Anadolu'da ve **7000** yıl öncede Mısır'da mevcut olduğu bilinmektedir.

Evcil koyunların büyük çoğunluğunun;

- **Ovis mussimon (muflon koyunu)**
Sardinya ve Korsika adalarında yabani olarak yaşamakta
- **Ovis orientalis vignei (urial koyunu)**
Anadolu ve Türkmenistanda bulunur.
- **Ovis ammon (argali koyunu)** Hazar denizinin doğusunda yabani olarak yaşadığı bildirilmekte

MUFFLON

VIGNEI

Koyunun Zoolojik Sistemdeki yeri

Omurgalılar	Bölüm
Memeliler	Sınıf
Placentalılar	Alt sınıf
Tırnaklılar	Takım
Çift tırnaklılar	Alt takım
Geviş getirenler	Grup
Boş boynuzlular	Aile
Koyun (Ovinae)	Alt aile
Ovis	Cins
Ovis aries	Tür

Koyun ırklarının sınıflandırılması

- Koyun türü içinde 200'den fazla ırk vardır.
- Mevcut koyun ırkları;
 - Yapağı tiplerine
 - Verim yönlerine
 - Kuyruk yapılarına göre sınıflandırılır.

Yapağı tiplerine göre sınıflandırma

- İnce yapağılı koyun ırkları; (Merinos, Rambouillet)
- Orta incelikte yapağılı koyun ırkları; (Southdown, Shropshire, Ile de France)
- Kaba uzun yapağılı koyun ırkları; (Lincoln, Border Leicester)
- Melez tipte yapağı veren koyun ırkları; (Corriedale, Columbia, Targhee)
- Kaba karışık yapağılı koyun ırkları; (Akkaraman, Morkaraman, Dağlıç, İvesi, Karayaka, Sakız)
- Kıl koyunlar; (Kamerun, Nijer, Senegal)

Verim yönüne göre sınıflandırma

- Etçi koyun ırkları; (Southdown, Suffolk, Oxford, Hampshire ve diğer İngiliz etçiler)
- Yapağıcı koyun ırkları; (Merinos, Rambouillet)
- Etçi-yapağıcı koyun ırkları; (Corriedale, Columbia, Targhee, Ile de France)
- Sütçü koyun ırkları; (Doğu Frizya, Langhe, Sakız, İsrail İvesisi, Sardinya)
- Kürk koyunları; (Karagül)
- Kombine verimli koyun ırkları; (Akkaraman, Morkaraman, Dağlıç, Karayaka, Romanov)

Kuyruk yapılışına göre sınıflandırma

- Kısa kuyruklu koyun ırkları;
Kısa kuyruklu ırklarda kuyruk kısa ve yağsızdır.
(Romanov, Fin yerli ırkı)
- Yağsız-uzun kuyruklu koyun ırkları;
Yağsız uzun kuyruklularda, kuyruk yağsız olup tarsus eklemine kadar uzanır. (Kıvırcık, İmroz, Karayaka, Merinos, Avrupa etçi koyun ırkları)
- Yağlı kuyruklu koyun ırkları;
Yağlı kuyruklularda, kuyruk uzun olmakla birlikte, yağlı kuyruğun ağırlığı 4-6 kg dir. (Akkaraman, Morkaraman, Dağlıç, Karagül, İvesi)

- Yarı-yağlı kuyruklu koyun ırkları;
Yarı-yağlı kuyruklularda sadece kuyruğun dip kısmı yağlı birikimi vardır. Kuyruğun alt kısmı ince ve yağsız olup tarsusa kadar uzanır. (Sakız, Kamakuyruk)
- Uyluğu yağlı koyun ırkları;
Uyluğu yağlı koyunlarda kuyruk kısa, sağrının arka tarafında yağ birikimi vardır. (Tuj, Türki)

Türkiye'de koyun yetiştiriciliği

- Koyun başlıca et, süt ve yapağı için yetiştirilir.
- Fakir meraları diğer çiftlik hayvanlarına göre daha iyi değerlendrir.
- Türkiye'nin büyük bir bölümünde yazların kurak ve kışların sert olmasından mera ve otlaklar genellikle fakirdir.

Ancak meralar her yıl daralmakta,tarım alanına dönüştürölmektedir.

- Koyunlar başka tarımsal amaçla kullanılmayan böyle alanlardaki vejetasyonu et,süt,yapağı ve deri gibi ürünlere dönüştürür ve ülke ekonomisine ve halkın beslenmesine önemli katkılar sağlar.
- Türkiye'de yıllık toplam et üretiminin **% 9.5** (272000 ton) ve süt üretiminin **% 5.8'i** (1010007 ton) bu koldan sağlanmakta,
- Öte yandan 51.180 ton yapağı ve 4.5 milyon adet deri elde edilmektedir.

item	2012	
Turkey	Meat, sheep	272.000
Turkey	Milk, whole fresh sheep	1.010.007
Turkey	Meat, Total + (Total)	2.862.223
Turkey	Milk,Total + (Total)	17.404.262

Yıl	Baş	Değişim (%)
2002	25 173 706	-6,7
2003	25 431 539	1,0
2004	25 201 155	-0,9
2005	25 304 325	0,4
2006	25 616 912	1,2
2007	25 462 293	-0,6
2008	23 974 591	-5,8
2009	21 749 508	-9,3
2010	23 089 691	6,2
2011	25 031 565	8,4
2012	27 425 233	9,6
2013	29 284 247	6,8
2014	31 140 244	6,3
2015	31 507 934	1,2
2016	30 983 933	-1,7

Koyun populasyonu ve kompozisyonu

- Türkiye'de koyun sayısı 2021 yılı istatistiklerine göre 45,178,000 dir. Keçi sayısı ise 12,342,000 dir.
- Bu koyun varlığının büyük bir kısmı %92'si yerli koyun ırklarından,
- %8'i ise başta merinos ve melezleri olmak üzere yabancı ırklardan oluşmaktadır.

Koyun ırkları

Toplamda payı %

Yetiştirildiği bölge

Yağlı kuyruklu ırklar

Akkaraman

41

Orta ve Doğu Anadolu

Morkaraman

23

Doğu Anadolu

Dağlıç

12

Orta ve Batı Anadolu

İvesi

4

Güney-Güneydoğu

Karagül

0.04

Tokat ili

İnce kuyruklu ırklar

Kıvırcık

6.5

Ege ve Marmara

Karayaka

3.5

Karadeniz

Türk merinosu

2.5

Güney Marmara, Orta Anadolu

İmroz

0.16

Çanakkale, Gökçeada

Diğer koyun ırkları

Sakız

0.13

Ege ve Marmara

Tuj

0.23

Kars ili

Yerli melezler

7

Değişik bölgeler

Koyun Irkları

Türkiye koyun ırkları

Yağlı kuyruklu Koyun ırkları

AKKARAMAN

AKKARAMAN

- Orta Anadolu ve Doğu Anadolu ile Güney Anadolu'ya komşu illerde ve Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinin Orta Anadolu'ya yakın yörelerinde bulunur.
- Kangal tipi; Sivas ve Malatya'da, Karabaş tipi; Diyarbakır'da, Güney Karaman tipi; Torosların Orta Anadolu'ya bakan eteklerinde yetiştirilir.
- Akkaraman yağlı kuyruklu bir ırktır. Kuyruk 4-6 kg'dır. Ergin koçta 20kg olur

AKKARAMAN

- Vücut örtüsü rengi beyaz, burun etrafı ve bazen göz etrafı ve ayaklar üzerinde siyah lekeler görülür.
- Koyun boynuzsuz, koç %10'u boynuzlu
- Kulaklar sarkık
- Yapağı kaba ve karışık halı tipinde, baş, boyun altı ve bacaklar çıplaktır.
- Cidago yüksekliği 65 cm'dir.

- Orta Anadolu ve komşu bölgeleriyle kesiştiği yerlerde yetiştirilir.
- yağlı kuyrukludur.

- Koyunlarda genellikle boynuz bulunmaz, koçlarda ise küçük yapılı ya da tam gelişmemiş boynuz bulunabilir.

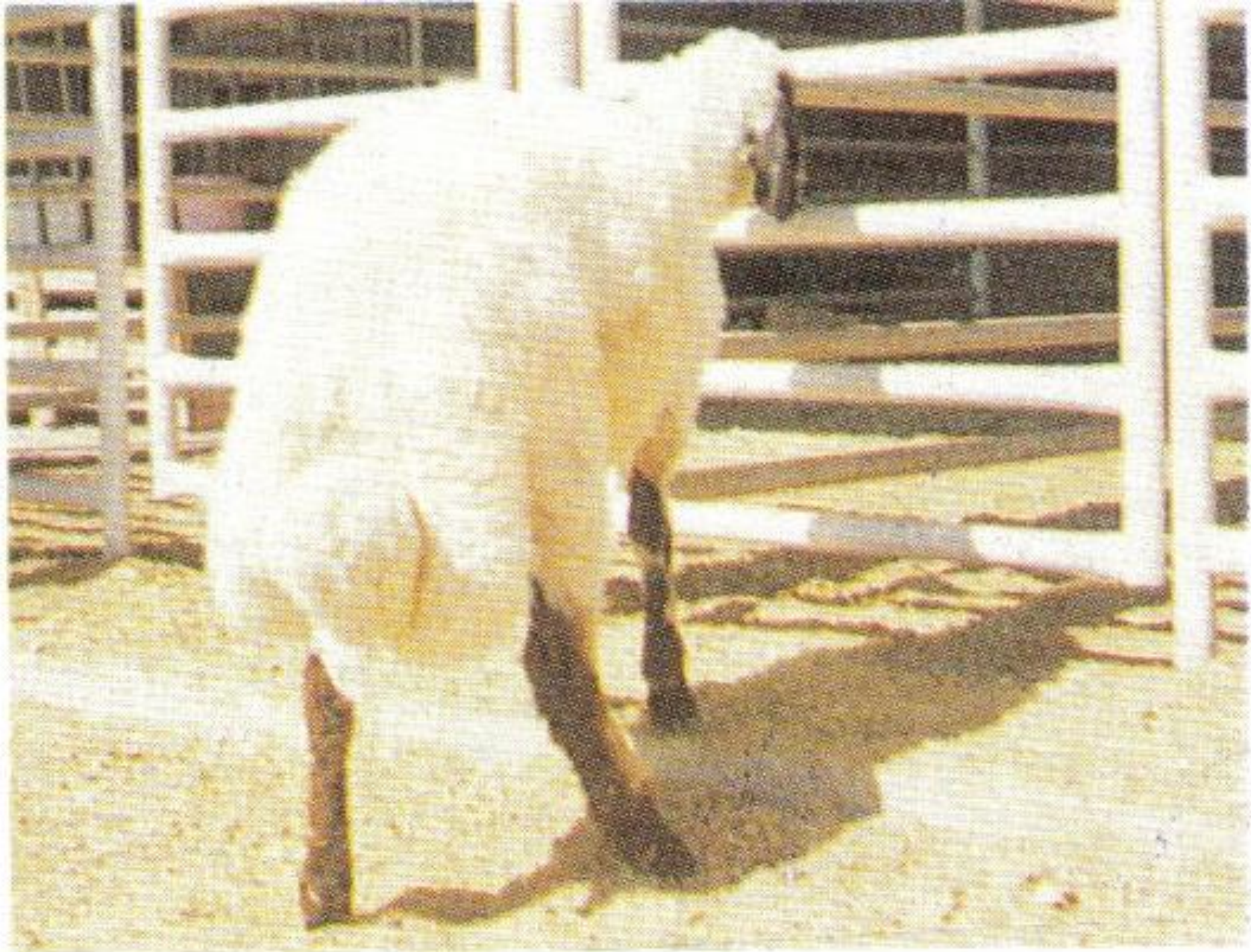
AKKARAMAN

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

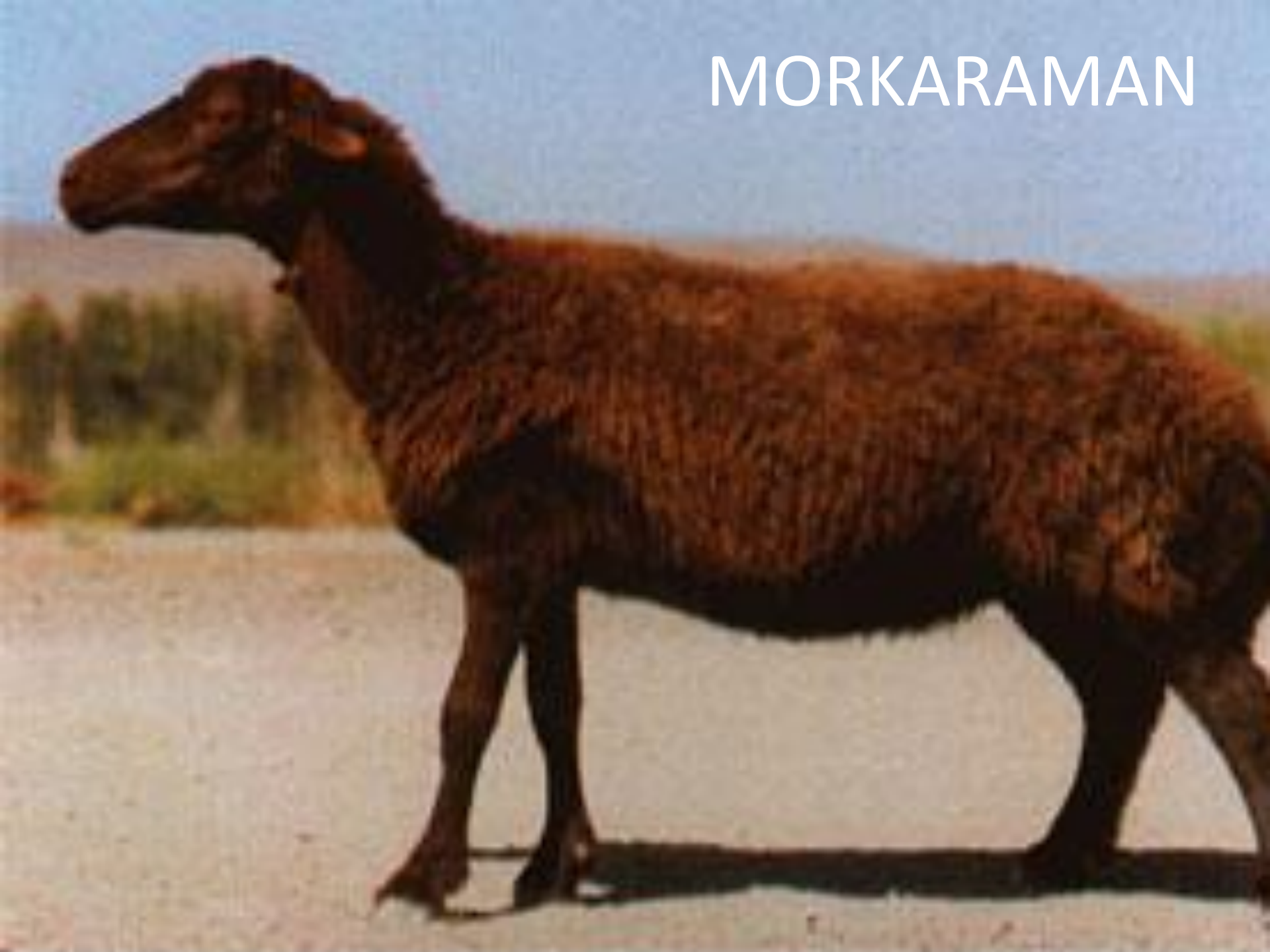
- 45-50 kg
- 50-60 kg
- 140-150 gün
- %4-5
- 1.5-2.0 kg
- 8-12 cm
- 29-35 mikron
- % 62-70

Akkaraman Koyun

- Akkaramanın yetiştirildiği bölgelerin komşu olduğu yerlerde;
 - Akkaraman X Dağlıç **Çandır**
 - Dağlıç X Akkaraman **Kesber**
 - Akkaraman X Karayaka **Amasya Heriği**
- Akkaraman 1950 yılından itibaren Orta Anadolu'da Alman Et Merinosu koçlarla melezlemesi sonucu **Orta Anadolu Merinosu** adı verilen koyun tipi geliştirilmiştir.

MORKARAMAN

MORKARAMAN

provided by Ebrahim Nooriyan Sooror

MORKARAMAN

- Doğu Anadolu Bölgesinde yetiştirilir.
- Vücut bütünüyle kızıldan mora kadar değişmekle birlikte göz, ağız ve burun etrafı daha açık, baş ve ayaklar vücuda nazaran daha koyu renklidir.

- Erkekler çoğunlukla boynuzludur. Boynuzlar büyük ve helezonidir. Dişiler boynuzlu yada boynuzsuz olabilir.
- Kuyruk Akkaraman ırkında olduğu gibi "S" şekli gösterir

Morkaraman

- Akkaraman ırkına benzer.
- Türkiye'nin doğusundaki illerde yetiştirilir.
- Yağlı kuyrukluudur. Kuyruğun yağlı kısmı ile ince ucu Akkaraman'da olduğu gibi bir S şekli gösterir.
- Renk kahverengi veya kızıl kahverengidir. Renk; baş, boyun ve arka ayaklarda daha koyudur.
- Koyunlar ve koçlar genellikle boynuzsuzdur. Ancak, koyunların %10'unda ve koçların %1'inde küçük boynuz bulunur.

Morkaraman

- Kulaklar sarkık veya yarı sarkıktır.
- Yapağı kaba ve karışık yapağı özelliğindedir.
- Baş, boyun, karın altı ve bacaklarda yapağı yoktur.
- Akkaraman'dan daha iri yapılıdır. Cidago yüksekliği koyunlarda 66-68 cm'dir.
- 1960'lı yıllarda Alman Et Merinosu ile melezleme çalışmaları yapılmıştır. Ancak daha sonra çalışmalara devam edilmemiştir.

Morkaraman Koyun

MORKARAMAN

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 50-60 kg
- 80-90 kg
- 150-160 gün
- % 4-8
- 2.0-2.5 kg
- 10-12 cm
- 30-35 mikron
- % 65-72

A white goat with small, dark, curved horns stands in front of a rustic stone wall. The goat is facing left, and its shadow is cast on the ground in front of it. The stone wall is made of irregular, reddish-brown stones. The ground is dry and dusty.

DAĞLIÇ

- İç Batı Anadolu eşiğı ve Göller Bölgesi'nde yetiştirilir (Eskişehir, Kütahya, Afyon, Aydın, Muğla ve kısmen Isparta, Burdur ve Antalya).
- Genellikle beyazdır, göz ve ağız etrafında, kulaklarda ve bacaklarda siyah veya koyu kahverengi lekeler görülebilir.
- Erkekler genellikle boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur.
- Kuyruk yassı, geniş ve kalp şeklinde aşağı doğru sarkar.

Dağlıç

- Sayıca 3. sırada yer alır.
- Sakarya nehrinden başlayıp Ege bölgesinin kıyı illerine kadar yayılma alanı bulmuştur.
- Yağlı kuyruklu bir ırktır.
- Kuyruk Akkaraman'dan biraz daha küçük, şekil olarak farklı, S kıvrımı yoktur. Kuyruk ucu ince kısım aşağı doğru sarkar.
- Kuyruk kalp şeklinde olup, üst yüzeyinde median bir oluk vardır.

DAĞLIÇ

Dağlıç

- Renk beyazdır. Ağız etrafı ve bazen göz etrafında ve ayaklarda siyah lekeler vardır.
- Koçların %95 i kuvvetli spiral boynuz var, koyunlar ise boynuzsuzdur.
- Yapağı kaba ve karışık, fakat parlaktır. Halı dokumada en çok tercih edilen yapağıdır.
- Koyunlarda cidago yüksekliği 60-62 cm'dir.

- Dağlıç yayılma alanının doğu kesiminde Akkaraman ırkı ile melezlenerek **Çandır** ve **Kesber** melez koyunlar elde edilir.
- Batıda ise;
 - Dağlıç X Kıvırcık **PIRLAK**
 - Kıvırcık X Dağlıç **KAMAKUYRUK** tipleri elde edilmiştir.
- Eskişehir'de 1969 yılından itibaren **Rambouillet X Dağlıç melezleme** çalışmaları sonucu **Ramlıç** isimli et-yapağı yönlü yeni bir koyun tipi geliştirilmiştir.

DAĞLIÇ

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 35-40 kg
- 40-50 kg
- 130-150 gün
- % 1-2
- 2.0-2.5 kg
- 12- 18 cm
- 28-33 mikron
- % 68-70

RAMLIÇ

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 48-50 kg
- 50-60 kg
- 130-150 gün
- % 20-35
- 2.5-3.0 kg
- 6.5-7.0 cm
- 21-23 mikron
- % 54-58

IVESI

İVESİ

İVESİ

- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilir.
- Vücut, beyaz yapağı ile örtülüdür. Baş boyun ve ayaklar kahverengi veya kirli sarıdır.
- Çoğunlukla alında beyaz leke vardır.

- Yağlı kuyrukludur. Kuyruğu Akkaraman'a benzer fakat ivesi de " S " kıvrımının serbest ucu çok kısadır veya yoktur.
- Koçlar genellikle boynuzludur. Dişilerde % 10 oranında zayıf boynuz görülür.
- Meme, yüksek süt verimine uygun şekildedir.

İvesi

- Yağlı kuyrukludur.
- Kulaklar uzun ve sarkıktır.
- Koçların %80-85 i spiral boynuzlu, koyunlar ise boynuzsuzdur.
- Yapağısı halı yapağısı özelliğinde, yerli ırklar arasında en kaba yapağıya sahiptir.

İVESİ

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 45-55 kg
- 120- 160 kg
- 170-200 gün
- % 10-20
- 2.0-2.5 kg
- 12- 16 cm
- 32-35 mikron
- % 60-65

KARAGÜL

KARAGÜL

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 40-45 kg
- 60-80 kg
- 130-140 gün
- % 10-15
- 2.0-2.5 kg
- 15-18 cm
- 30-35 mikron
- %60-65

Karagül

- Daha çok Afganistan, İran ve Rusya'da yetiştirilir. Orijini Özbekistan'dır.
- Bu ırk et, süt ve yapağı verimleri yönünden kombine bir ırk olmasına karşın **astragan** denilen kürk üretimi için yetiştirilir.
- Kürkler üzerindeki bukle tipine göre sınıflandırılır.
- Kuzu kürkleri çoğunlukla siyah olup, gri, kahverengi, bej ve hatta beyaz olanları vardır.

Karagöl

- Türkiye'de Karagöl yetiştiriciliği 1929'da Rusya'dan getirilen koyunlarla başlanmıştır.
- Kuzular doğumda genellikle siyahtır. Daha sonra griye döner.
- Erginlerde baş ve bacaklar siyahtır.
- Yağlı kuyrukluudur.
- Koçların %70-80 i boynuzlu, koyunlar ise çoğunlukla boynuzsuz.
- Yapağı kaba ve karışık tiptedir.

KIVIRCIK

Genel Özellikleri..

- Trakya, Marmara ve Kuzey Ege Bölgesinde yetiştirilir.
- Vücut, baş ve ayaklar genellikle beyaz renklidir. Ender olarak baş ve ayaklarda siyah lekeler taşıyanlara da rastlanabilmektedir.

- Koçlar spiral boynuzlu, koyunlar boynuzsuzdur.
- Kuyruk yağsız, uzun, ince ve tarsus eklemine kadar uzanır.
- Baş, karın altı, bacaklar ve bazılarında gerdan yapağısızdır.
- Et yağının kas ve lif aralarında dağılmış olması ete yumuşaklık ve lezzet verir.

KIVIRCIK

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ ELYAF ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 40-42 kg
- 60-90 kg
- 140-180 gün
- %10-20
- 1.3-1.7 kg
- 8-12 cm
- 30-32 mikron
- %60-65

A photograph of a Karayaka sheep, a breed known for its long, shaggy wool and large, curved horns. The sheep is standing in a dirt area, and the word "KARAYAKA" is overlaid in white text at the top right.

KARAYAKA

provided by Prof. Dr. M. İlhan SOYSAI and

KARAYAKA

KARAYAKA

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 35-40 kg
- 40-45 kg
- 100-140 gün
- % 4-8
- 2.0-2.5 kg
- 20-30 cm
- 39-43 mikron
- % 64-66

KARAYAKA

- Karayaka ırkı koyunlar, Sinop'tan Trabzon'a kadar Karadeniz kıyı şeridinde ve özellikle Ordu, Giresun, Samsun, Sinop, Amasya ve Tokat illerinde yetiştirilir.
- En kaba-uzun yapağılı koyun ırkımızdır. Karayaka süt verimi en düşük olan ırktır. Buna karşılık et kalitesi oldukça iyidir.
- Vücut yapısı küçüktür. Vücut normal olarak beyaz renklidir. Daha çok baş ve boyun bölgesinde olmak üzere çeşitli büyüklüklerde kahverengi ve siyah lekeler rastlanır.
- Koçlarda kalın ve kuvvetli spiral boynuzlar vardır. Koyunlar boynuzsuzdur.
- Başın üst tarafından alına doğru uzanan ve "hotoz" ya da "kâkül" olarak adlandırılan bir tutam yapağı vardır.

A photograph of a Karacabey Merinos sheep, a breed of domestic sheep known for its thick, curly wool. The sheep is standing in a field of dry grass and green patches. It has a light brown or tan coat and large, thick, curved horns. The text "KARACABEY MERİNOSU" is overlaid in white capital letters across the middle of the image.

KARACABEY MERİNOSU

KARACABEY MERİ NOSU

- Alman Et Merinosları ile Kıvırcık koyunlarının Karacabey Harasında “çevirme melezlemesi” çalışmalarıyla çiftleştirilmesi sonucu elde edilmiştir. Yaklaşık %90-95 Merinos genotipi taşımaktadır.
- Marmara Bölgesi, ağırlıklı olarak Güney Marmara bölgesinde yetiştirilir.
- Yaşama gücü yüksektir. Hemen tüm yıl kızgınlık gösterir. Kuzuların büyüme hızı yüksektir.

- Renk tamamen beyazdır. Vücudun herhangi bir yerinde renkli lekeler görülmez.
- Koçların %10-15'inde boynuz vardır. Koyunlar ise boynuzsuzdur.
- Kuyruk yağsız, ince ve uzundur.
- Yerli ırklardan daha iri cüsselidir.
- Vücut geniş, derin, yuvarlak yapılı, orta uzunlukta, sırt düzgün ve geniş, sağrı geniş ve az düşük, bacaklar orta uzunlukta ve iriliktir. Butlar dolgun ve derindir.

Verim Özellikleri

Özellikler		Özellikler	
Canlı Ağırlık (kg)	80-100(60-65)	Yapağı Verimi (kg)	3.6
Cidago Yüksekliği (cm)	73-77	Kuzu Verimi	1.4
Vücut Uzunluğu (cm)	72-73	Doğum Ağırlığı (kg)	4.3-4.5
Laktasyon Süt Verimi (kg)	78	Damızlık Yaşı (ay)	10-14
Laktasyon Süresi (gün)	140	Günlük C.A. Artışı (g)	322

KARACABEY MERİ NOSU

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 50-60 kg
- 50-90 kg
- 130-140 gün
- % 10-50
- 3.0-3.5 kg
- 6.5-7.0 cm
- 21-23 mikron
- % 48-54

ORTA ANADOLU MERİNOSU

ORTA ANADOLU MERİ NOSU

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 50-60 kg
- 50-60 kg
- 140- 150 gün
- % 20-45
- 3.6-3.8 kg
- 7.5-8.0 cm
- 21-23 mikron
- % 54-58

- Bu Türk merinos tipi, Alman Et Merinosu koçlarıyla yerli Akkaraman koyunları arasında Konya Tarım İşletmesi'nde yapılan melezleme çalışmalarıyla geliştirilmiştir.
- %80 Alman Et Merinosu ve %20 Akkaraman genotipi taşımaktadır.

- Bu merinos tipi, yüksek yapağı ve et verim kabiliyetini Alman Et Merinos'undan ve çevre şartlarına dayanıklılık ve uyum kabiliyetini Akkaraman ırkından almıştır.
- Ankara, Konya, Eskişehir illerinde (Orta Anadolu Bölgesi) bulunmakta ve Akkaraman'ın ıslahında ve kullanılmaktadır.

- Kuyruk yağsız, ince ve uzundur.
- Koç ve koyunlarda genellikle boynuz bulunmaz.
- Başın yüz kısmı ile bacakların alt kısmı yapağı ile örtülü değildir.
- Yapağı örtüsü birörnek ve incedir.

Özellikler		Özellikler	
Canlı Ağırlık (kg)	85-90(55-60)	Yapağı Verimi (kg)	3.6-3.8
Cidago Yüksekliği (cm)	68-76	Kuzu Verimi	1.4
Vücut Uzunluğu (cm)	75-88	Doğum Ağırlığı (kg)	4.1-4.4
Laktasyon Süt Verimi (kg)	60-70	Damızlık Yaşı (ay)	18
Laktasyon Süresi (gün)	150	Günlük C.A. Artışı (g)	235-290

RAMLIÇ

RAMLIÇ

- Ramlıç koyunu, Rambouillet koçlarının Dağlıç koyunlarıyla çiftleşmeleri sonucu oluşmuş melez ırktır.
- Çifteler Tarım İşletmesi tarafından oluşturulmuştur.
- Bu tip, %65-70 Rambouillet + %30-35 Dağlıç genotipi taşımaktadır.

- Orta Anadolu ile Batı Anadolu geçit bölgelerinde yetiştirilmektedir.
- Dağlıç'ın varolan koşullardaki yüksek yaşama gücü ile Rambouillet ırkının iyi olan et ve yapağı verim özelliklerini birleştiren bir koyun tipidir.

- Vücut beyaz renktedir.
- Koçların yaklaşık %50'si boynuzlu, koyunlar ise boynuzsuzdur.
- Vücut Dağılıç'a göre oldukça iyi ve etçi koyun görünümündedir.
- Kuyruk ince ve uzun olup dipte hafif yağlanma vardır (dip kısmı üçgen seklindedir).
- Yapağı örtüsü ince ve bir örnektir.

Özellikler		Özellikler	
Canlı Ağırlık (kg)	80-90(60-65)	Yapağı Verimi (kg)	2.5-3.0
Cidago Yüksekliği (cm)	70-74	Kuzu Verimi	1.3
Vücut Uzunluğu (cm)	72-75	Doğum Ağırlığı (kg)	4.0-4.5
Laktasyon Süt Verimi (kg)	50-60	Damızlık Yaşı (ay)	10-14
Laktasyon Süresi (gün)	130-150	Günlük C.A. Artışı (g)	265

RAMLIÇ

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 48-50 kg
- 50-60 kg
- 130-150 gün
- % 20-35
- 2.5-3.0 kg
- 6.5-7.0 cm
- 21-23 mikron
- % 54-58

İMROZ

İMROZ

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- İKİZ DOĞUM ORANI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 35-40 kg
- 70-100 kg
- 150-170 gün
- % 15-25
- 1.5-2.0 kg
- 25-30 cm
- 35-40 mikron
- % 65-70

GÖKÇEADA (İMROZ)

- Yayılım alanı Gökçeada, Çanakkale ve Kuzey Batı Anadolu'dur.
- Vücut örtüsü beyaz renkli olup ağız ve göz etrafı siyahtır.
- Kulaklarda ve ender olarak ayak uçlarında siyah lekeler bulunur.

- Küçük yapılı bir ırktır.
- Koçlar spiral boynuzludur, koyunlar ise genellikle boynuzsuzdur.
- Kuyruk yağsız ,ince ve uzundur.
- Kombine (süt ve et) verimli bir ırkımızdır.

SAKIZ

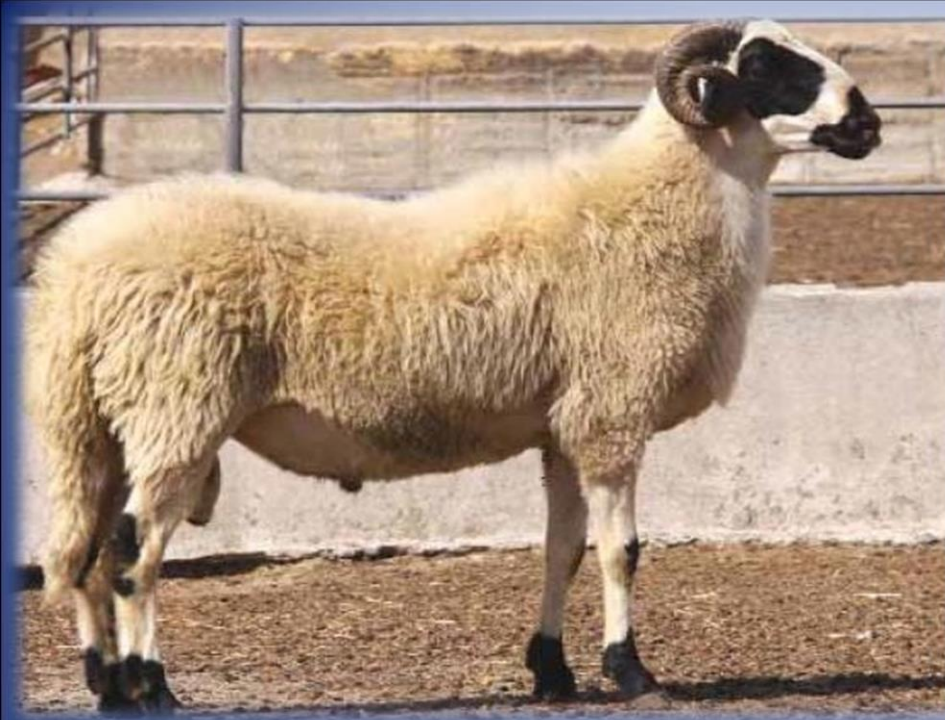

SAKIZ

SAKIZ

9 5 2006

- Çeşme, İzmir, Aydın, Marmara ve Ege sahillerinde yetiştirilir.
- Renk beyazdır. Göz, ağız, burun ucu, kulak ve ayaklarda siyah lekeler vardır.
- Dip kısmı üçgen görünümünde ince, yağsız ve uzun kuyruğa sahiptir.
- Koçlar kuvvetli spiral boynuzlu, koyunlar boynuzsuzdur.
- Bol süt verimine uygun, geniş, sarkık ve meme başları genellikle iridir.

SAKIZ

VERİM ÖZELLİKLERİ

- CANLI AĞIRLIK
- LAKTASYON SÜT VERİMİ
- LAKTASYON SÜRESİ
- BİR BATINDAKİ YAVRU SAYISI
- KİRLİ YAPAĞI VERİMİ
- LÜLE UZUNLUĞU
- ELYAF ÇAPI
- TEMİZ YAPAĞI ORANI

ORTALAMA DÜZEY

- 40-45 kg
- 120-180 kg
- 160-180 gün
- 1.7-2.3
- 1.6-2.0 kg
- 11-15 cm
- 28-34 mikron
- % 60-70

TAHIROVA

- Tahirova koyunu, Doğu Friz x Kıvırcık birleştirme (Kombinasyon) melezleşmesiyle oluşturulmuştur.
- Bu tip, %75 Doğu Friz + % 25 Kıvırcık genotipi içermektedir.
- Bu çalışma, TİGEM'e bağlı Tahirova Tarım İşletmesi Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir.
- Bu koyun, Güney Marmara, Trakya ve Ege Bölgesi'nde yerli koyunların ıslahında başarıyla kullanılmaktadır.
- Vücut, beyaz ve lekesiz. Yüz çıplak baş koçbaşı şeklindedir.
- İnce ve uzun kemik yapılıdır.
- Kuyruk ince ve yapağısızdır.
- Koyunlar boynuzsuz, koçlarda boynuzlulara rastlanır.
- Meme, bezel ve geniş meme yapısındadır.

Canlı Ağırlık (kg)	80-90(55-60)	Laktasyon Süresi (gün)	200-240
Cidago Yüksekliği (cm)	65-70	Yapağı Verimi (kg)	3-4
Vücut Uzunluğu (cm)	65-70	Kuzu Verimi	1.6-1.8
Laktasyon Süt Verimi (kg)	250-300	Doğum Ağırlığı (kg)	4.0-4.5

MALYA

- Alman-Et Merinoslarının Akkaraman koyunlarıyla birleştirme (kombinasyon) melezlemesi yöntemiyle çiftleştirmesi sonucu elde edilmiştir.
- % 35-40 düzeyinde Merinos genotipi taşımaktadır.
- Malya koyunu, Kırşehir İli Boztepe ilçesi Malya Tarım İşletmesi çalışmaları ile elde edilmiş olup, bu işletmenin adı ile anılmaktadır.
- Başta Kırşehir ili ve çevresi olmakla birlikte Orta Anadolu'da yetiştirilmektedir.

- Vücut beyazdır, baş ve bacaklarda siyah lekeler bulunabilir.
- Kuyruk yarım yağlı kuyruk yapısında ve vücuda bağlantı noktasında geniş olup aşağıya doğru daralır.
- Baş ve boyun altı yapağılı, bacak alt kısımları yapağısızdır.
- Bacaklar uzun ve vücut Akkaraman'dan daha iridir.
- Erkekler ve dişiler boynuzsuzdur.
- Yapağı verim özellikleri bakımından Akkaraman'dan üstündür.

Özellikler		Özellikler	
Canlı Ağırlık (kg)	80(58)	Yapağı Verimi (kg)	2.7
Cidago Yüksekliği (cm)	70 (Dişi)	Kuzu Verimi	1.2
Vücut Uzunluğu (cm)	68 (Dişi)	Doğum Ağırlığı (kg)	3.6-4.0
Laktasyon Süt Verimi (kg)	35	Damızlık Yaşı (ay)	18
Laktasyon Süresi (gün)	90	Günlük C.A. Artışı (g)	240

SÖNMEZ

- Sönmez tipi elde etmek üzere Sakız koç ve Tahirova koyun melezlenmekte, elde edilen melez dölleri ikinci aşamada Tahirova koçlarıyla çiftleştirilmektedir.
- Bu şekilde oluşturulan tip, %25 Sakız, %75 Tahirova genotipi içermektedir.

- E.Ü Ziraat Fakültesi Bornova Deneme Ağılı ve Beydere Tarım Meslek Lisesi'nde elde edilmiştir.
- Bu tipin, Ege Bölgesi'nin sıcak ve kurak yaz koşullarına Tahirova tipinden daha çok uyum gösterdiği görülmüştür.

- Beyaz, lekesiz, yüksek ve sağlıklı bir vücut yapısına sahiptir.
- Koyunlar boynuzsuzdur, koçlarda küçük boynuzlulara rastlanabilir.
- Uzun ve geniş sırtlı, dolgun ve yüksek sağrıdır.
- İnce ve yağsız kuyrukludur.

Canlı Ağırlık (kg)	90-100(60-65)	Laktasyon Süt Verimi (kg)	350-400
Kuzu Verimi	1.7-1.8	Laktasyon Süresi (gün)	185
Yapağı Verimi (kg)	3-4		

TÜRKGELDİ

- Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesi Türkgeldi Tarım işletmesinde oluşturulmuştur. Türkgeldi tipini oluşturmak üzere, Tahirova koçları (%75 D.Friz X %25 Kıvırcık), Kıvırcık koyunlarına verilerek oluşan F1 dişiler yeniden Tahirova'yla çiftleştirilerek TAG1 (Tahirova birinci geriye melez) dölleri elde edilmektedir. Bunların kendi aralarında çiftleştirilmesi ve seleksiyonuyla Türkgeldi koyunları elde edilmektedir.
- Bu tip, % 75 Tahirova + %25 Kıvırcık genotipi içermektedir.
- Trakya bölgesine oldukça iyi uyum gösterir.
- **Vücut, bas ve bacaklar beyaz renklidir.**
- **Koyunlar boynuzsuzdur, koçlarda boynuzlulara rastlanabilir. Kuyruk, ince ve uzundur.**

Canlı Ağırlık (kg)	70-80(60-65)	Laktasyon Süt Verimi (kg)	150-180
Kuzu Verimi	1.4-1.5	Laktasyon Süresi (gün)	180-200
Yapağı Verimi (kg)	2.5-3		

#59681913

MENEMEN

- Ile de France koçları ile Tahirova koyunlarının melezlenmesiyle oluşturulmaktadır. Bu tip de hızlı gelişme özelliği Ile de France'dan süt ve döl verimi düzeyi ve et kalitesi Tahirova dan sağlanmaktadır.
- Menemen tipi ortalama olarak %75 Ile de France + %25 Tahirova genotipi içermektedir.
- Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Menemen Uygulama çiftliğinde elde edilmiştir.
- Vücut, baş ve bacaklar beyazdır.
- Yağsız ince kuyrukludur.
- Koyunlar ve koçlar boynuzsuzdur.
- Yapağı örtüsü bir örnek ve orta kalitedir.

➤ Etçi koyun görünümündedir . Bir başka deyişle iri bir baş, kısa kalın boyun, derin göğüs, geniş sırt, kalın ve kısa bacaklılık ve dolgun butlara sahiptir.

Canlı Ağırlık (kg)	100-120(60-70)	Laktasyon Süt Verimi (kg)	100-150
Kuzu Verimi	1.3-1.5	Laktasyon Süresi (gün)	120
Yapağı Verimi (kg)	4-5	Doğum Ağırlığı (kg)	5-6

BAFRA

- Amasya ilinde bulunan Gökhöyük Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nde damızlık olarak yetiştirilen Bafra koyunu, Sakız X Karayaka koyunlarının melezlenmesi ile elde edilmiştir.
- Genetik yapısı: %75 Sakız, %25 Karayaka ırklarından oluşmaktadır.

- Yetiştiriciler tarafından büyük ilgi gösterilen bu koyuna, sadece Karadeniz Bölgesinden değil, Türkiye'nin diğer bölgelerinden de talep olmaktadır. Örneğin; İç Anadolu, Doğu Anadolu, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde de yetiştiriciliği yapılmaktadır.
- Bafra koyunu, yüksek verim özellikleri yanında, yerli ırklar kullanılarak elde edilmiş olduğundan, Ülkemiz çevre şartlarına adaptasyon kabiliyeti yüksektir.

- Vücutları beyaz yapağı ile örtülüdür.
- Ağız, göz etrafı ve kulaklarda siyahlıklara rastlanır.
- Vücudunun diğer bölümlerinde siyahlıklar görülen hayvanların damızlıkta kullanılması tercih edilmez.
- Baş, karın altı ve bacaklar genellikle çıplaktır.
- Kuyruk, dip kısmında az yağlı, ince ve uzundur.
- Koçlar boynuzlu, koyunlar boynuzsuzdur.
- Yüksek döl ve süt verimine sahip olup et kalitesi oldukça iyidir.

Canlı Ağırlık (kg)	70(60)	Laktasyon Süt Verimi (kg)	120-130
Cidago Yüksekliği (cm)	63-69	Doğum Ağırlığı (kg)	3.9
Yapağı Verimi (kg)	2.2	Kuzu Verimi	2.02

LOKAL IRKCLAR

ÇİNE ÇAPARI

- Dağılım alanı Aydın il sınırları içinde bulunan ve geniş bir yayılma alanı olan Madran Dağı ve eteklerinde bulunan Çine ve Bozdoğan ilçelerini kapsar.
- Erkeklerin tümü spiral boynuzlu, dişiler ise genellikle boynuzsuzdur.
- Yağlı kuyrukludur.

- Vücut genellikle bej veya açık gri renkte, baş, kulaklar, bacaklar ve karın altı kahverengiden siyaha kadar değişebilen tonlardaki renkle ya da bu renkleri içeren lekelerle kaplıdır.
- Vücut orta büyüklüktedir.
- Kombine verimlidir.

GÜNEY KARAMAN

- Antalya, Mersin, Hatay ve Gaziantep illerinde yetiştirilir.
- Küçük yapılıdır.
- Beyaz, gri, kahverengi, kızıl, siyah ve alacalı renkleri bulunmaktadır.
- Erkekler boynuzlu, dişiler nadiren boynuzludur.
- Yağlı kuyrukludur. Kuyruğun ortasında bir oluk yer almaktadır.

NORDUZ

- Yayılma alanı, Van ili Gürpınar ilçesi Norduz Bölgesidir.
- Genel olarak beyaz olmakla birlikte beyazdan sonra kül rengi çoğunlukta olup, az miktarda gri beyaz ve kahverengi beyaz renklilere rastlanmaktadır.
- Yüksek yapılıdır.

- Vücudun çeşitli yerlerinde özellikle baş, göğüs ve ayak kısımlarına siyah lekeler görülmektedir.
- Yağlı kuyrukludur. Kuyruk üç parçalıdır.

HEMŐİN

- Doğu Karadeniz bölgesinde Artvin, Rize illerinde yetiştirilir.
- Vücut sağlam ve orta iriliktir. Kombine (et ve süt) verimlidir.
- Vücut rengi genellikle siyahtan kahverengiye kadar değişmekte ve kirli beyaz olanlarına rastlanmaktadır. Beyaz renkli olanlarda göz kenarları, alın ve bacaklarda siyah lekeler bulunmaktadır.
- Erkekler çoğunlukla boynuzsuzdur. Dişilerde zayıf boynuz görülebilir.
- Yerli ırklar içinde en uzun kuyruk yapısına sahiptir.

TUJ

➤ Tuj ırkı Kars ili, Çıldır ilçesi, Ardahan ve Iğdır illerinde çok az sayıda yetiştirilir.

➤ Renk tamamen parlak beyazdır.

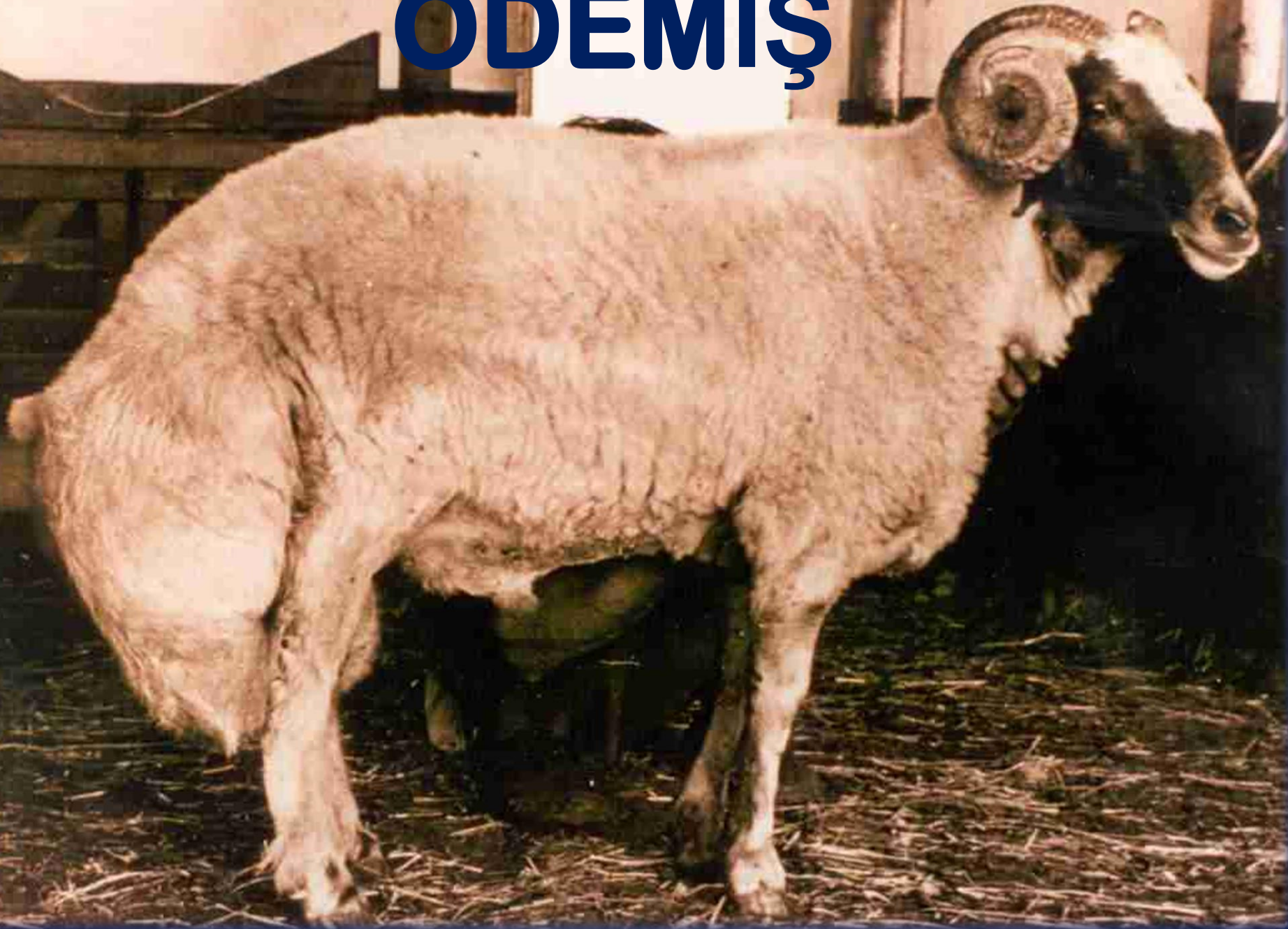

➤ Küçük yapılı bir ırktır

➤ Yağlı kuyruklu koyun ırklarının en küçük yapılısı Tuj koyunudur.

ÖDEMiŞ

- Bati Anadolu'da Ödemiş çevresinde yetiştirilen büyük yağlı kuyruklu bir koyun tipidir.
- Üzerinde esaslı bir inceleme yapılmamış olmakla beraber bunun da diğer ırklardan farklı bir mahalli tip olduğu kabul edilmektedir.
- Beyaz yapağı örtüsü içinde tek tek bazen küçük kümeler halinde siyah ve kahvereng kılımlara rastlanmaktadır.
- Baş, kulak ve ayaklarında kahverengi lekeler vardır. Lekeleri siyah ve morumsu olanlar da vardır.
- Genellikle bol süt verdiklerinden gelişmiş bir memeye sahiptirler.

ACIPAYAM

- Denizli ilinin Acıpayam ilçesindeki Acıpayam Tarım İşletmelerinde oluşturulmuştur.
- Yayılım alanı, Denizli, Afyon, Isparta ve Antalya'dır.
- Acıpayam koyunu, Doğu Friz x İvesi x Dağlıç ırklarının aşamalı olarak melezleşmesiyle elde edilmiştir.

- % 25 Doğu Friz + %50 İvesi + %25 Dağlıç genotipi taşımaktadır.
- Dağlıç koyununun yetiştiği yörelerde süt verimini artırmak amacıyla kullanılabilir (Dağlıçları doğal olarak aşabilir).

- Vücut beyaz yapağılı ve lekesizdir.
- Baş genelde beyaz olmakla birlikte kahverengi veya siyah lekeli olanlara da rastlanır.
- İri bir vücut yapısına sahiptir.
- Koçlar boynuzlu olabilir, koyunlar boynuzsuzdur.

- Kuyruk tek parçalı, oval, orta büyüklükte, yağlı ve uca doğru incelerek uzanır.
- Kaba yapağılıdır.

Özellikler		Özellikler	
Canlı Ağırlık (kg)	115(70)	Yapağı Verimi (kg)	4
Sağrı Yüksekliği (cm)	69 (Dişi)	Kuzu Verimi	1.3
Vücut Uzunluğu (cm)	72 (Dişi)	Doğum Ağırlığı (kg)	3.84.2
Laktasyon Süt Verimi (kg)	140	Damızlık Yaşı (ay)	18
Laktasyon Süresi (gün)	150	Günlük C.A. Artışı (g)	350

PIRLAK

25.09.2010 15:33

- Kütahya, Afyon, Uşak'tan, Manisa'ya kadar uzanan İç Batı Anadolu Bölgesi ile Batı Akdeniz'in kuzeyinde Isparta ve Burdur illerinde yetiştirilmektedir.
- Bu koyun tipi, Dağlıç X Kıvırcık melezlenerek elde edilmiştir. "Kama kuyruk" olarak da adlandırılmaktadır.
- Burdur ve Isparta illerinde dağların eteklerindeki kovuklarda ve hatta rüzgârdan korunmuş yerlerde açık korularda barındırılır.

- Vücut rengi beyazdır. Göz, ağız etrafında ve kulak uçlarında siyah lekeler rastlanır. Ayakları siyah lekeli olanlarına da rastlanır.
- Kuyruk inceden yarı yağlıya kadar farklılık göstermektedir.

- Erkekler yanlara doğru açılan güçlü spiral boynuzlara sahiptir. Dişiler genel olarak boynuzsuzdur.

Özellikler		Özellikler	
Canlı Ağırlık (kg)	(45-50)	Yapağı Verimi (kg)	2-2.5
Cidago Yüksekliği (cm)	63 (Dişi)	Kuzu Verimi	1.2-1.5
Vücut Uzunluğu (cm)	60 (Dişi)	Doğum Ağırlığı (kg)	3.5-4.0
Laktasyon Süt Verimi (kg)	75-80	Damızlık Yaşı (ay)	18
Laktasyon Süresi (gün)	120	Günlük C.A. Artışı (g)	150

KARYA

26/06/2006 21:09

- Aydın, İzmir, Manisa, Uşak ve Denizli illerinde yetiştirilmektedir.
- Kombine verimli bir ırk olup süt ve dölverimi yüksektir.

- Batı Anadolu'daki ırkların Sakız ve Kıvırcık koçlarla sistemsiz melezlemesi sonucu oluşmuştur.

- Erken gelişen bir ırktır. Vücut orta iriliktir.
- Vücut örtüsü beyaz, göz etrafı, kulak uçları ve ayaklar genellikle siyahtır.
- Kaba-karışık yapağı tipine sahiptir.
- Erkekler kuvvetli spiral boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur.
- Kuyruk ince ve az yağlıdır.

Özellikler		Özellikler	
Canlı Ağırlık (kg)	55(45)	Yapağı Verimi (kg)	1.0
Cidago Yüksekliği (cm)	67 (Dişi)	Kuzu Verimi	1.6
Vücut Uzunluğu (cm)	64 (Dişi)	Doğum Ağırlığı (kg)	3.5-4.5
Laktasyon Süt Verimi (kg)	100	Damızlık Yaşı (ay)	10-14
Laktasyon Süresi (gün)	170	Günlük C.A. Artışı (g)	182

HERİK

- Amasya Sivas, Çorum ve kısmen de Samsun, Trabzon ve Rize illerinde yetiştirilir.
- Akkaraman ve Morkaraman koyunlarının, Karayaka koçlarıyla melezlenmesiyle elde edilmiştir.
- Hırçın ve tedirgin yapılıdır. Dışarıdan gelecek en ufak uyarıya dahi duyarlıdır.
- Sıcağa karşı duyarlı olup, yağışlı ve nemli hava şartlarına uyum sağlamıştır.

- Yapağısı genel olarak beyazdır, kahverengi-siyah olanlara da rastlanır.
- Vücudun yapağısız kısımları olan; baş ve bacaklarda siyah-kahverengi leke ya da benekler görülür.
- Vücut ve baş orta büyüklükte olup erkeklerde burun dışbükeydir.
- Genel olarak erkekler boynuzlu dişiler boynuzsuzdur.
- Kuyruk vücuda bağlantı noktasında geniş, aşağıya indikçe daralır ve tarsal eklemlere bazen daha da aşağıya uzanır.

Canlı Ağırlık (kg)	60(47)	Damızlık Yaşı (ay)	18
Cidago Yüksekliği (cm)	61-65	Doğum Ağırlığı (kg)	3.3-3.5
Yapağı Verimi (kg)	1.8-3.5	Kuzu Verimi	1.1

HASAK

- Hasak koyun ırkında Koçlar Alman Siyah Baş ve Hampshire Down, koyun ise Akkaraman koyunlarıdır.
- Erken gelişmesi, besi performansının yüksek olması nedeniyle özellikle etçi bir tip özelliğine sahiptir.

- Hasak tipi Alman Siyah Baş ve Hampshire Down etçi koçlarından iyi but yapısı, derin ve geniş göğüs, sağlam ve iri vücut yapısı, Akkaraman ırkından ise çevre koşullarına iyi adaptasyon özelliğini almıştır.

- Orta büyüklük ve orta uzunlukta bir vücut yapısına sahiptir.
- Yapağı rengi homojen değildir. Vücut rengi genelde alacalı renkte olup, alaca renk siyahtan açık kahve renge kadar değişebilmektedir. Kimi zaman da tümüyle siyah renk koyunlarda hakim olarak görülebilmektedir.
- Koç ve koyunlar genel olarak boynuzsuzdur.
- Kuyruk yapısı ince uzun olmakla beraber, uyluk kısmına doğru biraz kalın yağlıdır.

Canlı Ağırlık (kg)	75-90(60-65)	Damızlık Yaşı (ay)	16-18
İkizlik Oranı (%)	18-25	Doğum Ağırlığı (kg)	4.17
Yapağı Verimi (kg)	3.1		

HASMER

- Hasmer koyunu Alman Siyah Baş ve Hampshire Down etçi koçlarından iyi but yapısı, derin ve geniş göğüs, sağlam ve iri vücut yapısı, Merinoslardan ise yapağı kalitesi ve bir örnekliliği, çevre koşullarına iyi adaptasyonu almıştır.
- Erken gelişmesi, besi performansının yüksek olması nedeniyle özellikle etçi bir özelliğine sahiptir.
- Yapağısı homojen olup, yerli ırklardan daha kalitelidir.
- Vücut rengi genel olarak beyazdır.

- Baş ve bacaklar koyu kahveden siyaha kadar değişmektedir.
- Koçlar ve koyunlar genel olarak boynuzsuzdur.
- Kuyruk ince uzundur.

Canlı Ağırlık (kg)	75-85(60-65)	Damızlık Yaşı (ay)	16-18
İkizlik Oranı (%)	18-25	Doğum Ağırlığı (kg)	4.56
Yapağı Verimi (kg)	3.5		